

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w sprawie z powództwa J. O. przeciwko Przedsiębiorstwu Usługowo - Produkcyjno - Handlowemu (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. o odszkodowanie, zwolnił J. O. częściowo od kosztów sądowych w postaci opłaty od pozwu ponad kwotę 900 zł (pkt 1), oddalił wniosek o zwolnienie z kosztów sądowych w pozostałej części (pkt 2).

W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, iż zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167 poz. 1398 z późn. zm.) zwolnienia od kosztów sądowych domagać się może osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Podniósł, iż instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie pomoc państwa dla osób, które z uwagi na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny. Ubiegający się o taką pomoc winien więc w każdym przypadku poczynić oszczędności we własnych wydatkach – do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny, a dopiero gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające – może zwrócić się o pomoc państwa. Dla wydatków zwianych z prowadzeniem procesu strona powinna więc znaleźć pokrycie w dochodach przez odpowiednie ograniczenie innych wydatków niebędących niezbędnymi do utrzymania.

W rozpoznawanej sprawie powód jest zobowiązany do poniesienia kosztów sądowych związanych z opłatą od pozwu w wysokości 3.100 zł.

Zdaniem Sądu sytuacja materialna powoda pozwala mu uiścić w części opłatę od pozwu. Sąd wskazał, iż łączne dochody przypadające na gospodarstwo domowe powoda, wynoszą 3.929,33 zł.

W ocenie Sądu osiągnane przez powoda dochody pozostawały na tyle wysokie, iż mógł on zaoszczędzić stosowną kwotę na pokrycie części kosztów sądowych. Wydatki związane z utrzymaniem gospodarstwa domowego znajdują pełne pokrycie w osiągniętych przez powoda i jego żonę dochodach. Nie pozwalają jednak, zdaniem Sądu, na poczynienie oszczędności, które mogłyby pokryć opłatę od pozwu w całości.

Ponadto Sąd zaznaczył, iż usprawiedliwione koszty ponoszone przez powoda, które Sąd wziął pod uwagę przy rozpoznaniu wniosku dotyczą powoda i jego żony, nie zaś wydatków dorosłego syna powoda, który jest osobą pełnoletnią, aktualnie bezrobotną.

Zażalenie od powyższego orzeczenia wniósł pełnomocnik powoda.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. 102 § 1 u.k.s.w. - poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na błędnym uznaniu, iż powód jest w stanie przy uzyskiwanych dochodach uiścić koszty sądowe w całości w sytuacji, gdy dochody uzyskiwane przez powoda i jego żonę analizowane w kontekście jego wydatków nie pozwalają na uiszczenie w/w kosztów bez uszczerbku dla jego potrzeb;
2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie skutkujące dowolną a nie swobodną oceną treści oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i utrzymaniu powoda oraz bezpodstawne przyjęcie, że powód nie spełnia przesłanek wymaganych do zwolnienia od kosztów sądowych w całości- w sytuacji, gdy w rzeczywistości powód nie ma realnej możliwości poniesienia tych kosztów.

Mając na uwadze powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zwolnienie w całości od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r. nr 167, poz. 1398 ze zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Prawo do zwolnienia od kosztów postępowania przysługuje zatem tylko osobom ubogim – podmiotom gorzej sytuowanym – dla których wniesienie kosztów wiązało by się z uszczerbkiem dla niezbędnego utrzymania. Prawo do zwolnienia od kosztów nie przysługuje więc każdemu lecz osobom rzeczywiście potrzebującym (por. wyrok. SN z 5.03.1959 4 CZ 25/59 (...) nr 7-8/1960).

W ocenie Sądu Okręgowego, na gruncie rozpoznawanego przypadku, brak podstaw do uznania, iż w niniejszej sprawie zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające zwolnienie powoda od ponoszenia kosztów sądowych w całości. Sąd I instancji nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów, zasadnie wywiódł, na podstawie oświadczenia, jakie złożył powód, iż posiadał on możliwość poczynienia odpowiednich oszczędności celem częściowego poniesienia kosztów związanych z postępowaniem sądowym. Zauważyć należy bowiem, iż skarżący prowadzi gospodarstwo domowe wspólnie z małżonką i oboje uzyskują stałe dochody z tytułu emerytur, w łącznej wysokości 3.929,33 zł. Wspólnie z powodem i jego małżonką mieszka również ich syn, który aktualnie jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku. Niemniej jednak, jak słusznie wskazał Sąd I instancji dokonując porównania wysokości uzyskiwanych dochodów i ponoszonych miesięcznie kosztów utrzymania gospodarstwa domowego powoda, Sąd nie jest obowiązany uwzględnić wydatków związanych z utrzymaniem dorosłego syna, który osiągnął możliwość samodzielnego utrzymania się. Zatem od miesięcznych kosztów utrzymania rodziny, należało odliczyć jego koszty utrzymania w postaci 1/3 wydatków na wyżywienie, odzież, lekarstwa, a także wydatki związane z zakupem jego biletu miesięcznego, opłaty telefonu komórkowego oraz dodatkowego ubezpieczenia za życie (tj. ok. 1020 zł). Porównując zaś pozostałe wydatkami powoda związane z koniecznym utrzymaniem rodziny, z uzyskiwanymi miesięcznymi dochodami uznać należy, iż poniesienie opłaty od pozwu w wysokości 900 zł nie jest na tyle wysokie, aby nadmiernie obciążało budżet powoda i zagrażało utrzymaniu jego i jego rodziny.

Ponadto wskazać należy, iż powód wraz z wytoczeniem powództwa winien liczyć się obowiązkiem poniesienia ewentualnych kosztów sądowych i w tym celu zabezpieczyć część swoich oszczędności. Natomiast brak zabezpieczenia stosownych kwot oszczędności z osiągniętych dochodów w czasie zatrudnienia, bądź poczynienie niewystarczających oszczędności celem opłaty kosztów sądowych, nie może stanowić podstawy do uwzględnienia wniosku o zwolnienie od ich ponoszenia w całości. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecnictwem, strona zamierzająca wystąpić na drogę postępowania sądowego dochodząc swych roszczeń, winna bowiem poczynić wcześniej stosowne oszczędności na pokrycie kosztów sądowych, które będą wymagane w sprawie (por. postanowienia SN z 24 września 1984 roku I Cz 104/84, Lex nr 8623 oraz z dnia 24 lipca 1990 roku I Cz 98/80 Lex nr 8257). Powód wytaczając powództwo winien zatem, poczynić oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny. Dopiero gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające - może zwrócić się o pomoc Państwa. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984 r. II CZ 104/84 - LEX nr 8623)

Mając na uwadze wszystkie wskazane okoliczności, Sąd Okręgowy uznał, iż brak jest podstaw do uzyskania przez skarżącego ochrony prawnej w pełnym zakresie. Obciążenie powoda jedynie częściowo obowiązkiem zwrotu kosztów procesu, stanowi rozstrzygnięcie uwzględnione jego sytuacją materialną i życiową, a jednocześnie mające na względzie możliwość zabezpieczenia przez powoda chociażby częściowo, środków finansowych niezbędnych do prowadzenia postępowania sądowego.

Reasumując, zaskarżone postanowienie w pełni zatem odpowiada prawu.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Przewodnicząca:

Z./ Odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.